

Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU MÄÄRUS (esimene koda)

12. september 2013*

Tühistamishagi ja kahju hüvitamise nõue — Teenuste riigihanked — Vastuvõetamatuse vastuväide — Tühistamisnõue — ETL artikli 263 esimene ja viies lõik — Määruse nr 207/2009 artikkel 122 — Hagi, mis ei ole esitatud enneaegselt — Kostja pädevus — Üldkohtu pädevus — Kahju hüvitamise nõue — Üldkohtu kodukorra artikli 44 lõike 1 punkt c — Vastuvõetavus

Kohtuasjas T-556/11,

European Dynamics Luksemburg SA, asukoht Ettelbrück (Luksemburg),

European Dynamics Belgium SA, asukoht Brüssel (Belgia),

Evropaïki Dynamiki – Proigmena Systimata Tilepikoinonion Pliroforikis kai Tilematikis AE, asukoht Ateena (Kreeka),

esindajad: advokaadid N. Korogiannakis, M. Dermitzakis ja N. Theologou,

hagejad,

versus

Siseturu Ühtlustamise Amet (kaubamärgid ja tööstusdisainilahendused), esindajad: N. Bambara ja M. Paolacci, keda abistas advokaat P. Wytinck,

kostja,

mille ese on esiteks nõue tühistada Siseturu Ühtlustamise Ameti (kaubamärgid ja tööstusdisainilahendused) otsus sõlmida hankeleping avatud hankemenetluses AO/029/10 „Tarkvara arendamise ja hooldamise teenused” (ELT 2011/S 10-013995) teiste pakkujatega ja lükata tagasi esimese hageja pakkumus, mis tehti hagejatele teatavaks 11. augusti 2011. aasta kirjaga, ja teiseks kahju hüvitamise nõue,

ÜLDKOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja esimees J. Azizi (ettekandja), kohtunikud S. Frimodt Nielsen ja M. Kancheva,

kohtusekretär: E. Coulon,

on andnud järgmise

* Kohtumenetluse keel: inglise.

määruse

Õiguslik raamistik

A – Üldsätted

- 1 ELTL artikli 263 esimese lõigu teine lause sätestab, et „[s]amuti kontrollib Euroopa Liidu Kohus liidu organite või asutuste õigusaktide seaduslikkust, mille eesmärgiks on tekitada õiguslikke tagajärgi kolmandatele isikutele”.
- 2 ELTL artikli 263 viies lõik sätestab, et „[õ]igusaktides, millega luuakse liidu organeid ja asutusi, võib ette näha eritingimused ja erikorra seoses füüsiliste või juriidiliste isikute hagide esitamisega nende organite ja asutuste õigusaktide vastu, mille eesmärgiks on tekitada nende suhtes õiguslikke tagajärgi”.
- 3 Nõukogu 26. veebruari 2009. aasta määruse (EÜ) nr 207/2009 ühenduse kaubamärgi kohta (ELT L 78, lk 1; edaspidi „kaubamärgimäärus nr 207/2009”), millega luuakse Siseturu Ühtlustamise Amet (kaubamärgid ja tööstusdisainilahendused), artikkel 122 „Seaduslikkuse järelevalve” sätestab:

„1. Komisjon kontrollib ühtlustamisameti juhataja nende toimingute seaduslikkust, mille suhtes ühenduse õigusaktides ei ole ette nähtud mingit seaduslikkuse järelevalvet mõne muu asutuse poolt, ning ametiga seotud eelarvekomitee toiminguid artikli 138 kohaselt.

2. Komisjon nõuab iga lõikes 1 nimetatud ebaseadusliku toimingu muutmist või tühistamist.

3. Liikmesriigid ja mis tahes muud otseselt ja isiklikult asjassepuutuvad isikud võivad pöörduda komisjoni poole iga lõikes 1 nimetatud otsese või kaudse toimingu asjus, et komisjon kontrolliks selle seaduslikkust. Komisjoni poole pööratakse ühe kuu jooksul alates päevast, mil asjaomane isik sai esimest korda teada kõnealusest toimingust. Komisjon teeb otsuse kolme kuu jooksul. Kui selle aja jooksul otsust ei tehta, loetakse küsimus tagasilükatuks.”

- 4 Kaubamärgimääruse nr 207/2009 artikkel 124 „Juhataja volitused” sätestab:

„1. [Ühtlustamisa]metit juhatab juhataja.

2. Selleks on juhatajal eelkõige järgmised ülesanded ja volitused:

[...]

- c) ta koostab ameti tulude ja kulude kalkulatsiooni ning vastutab [ühtlustamis]ameti eelarve täitmise eest;

[...]

- f) ta võib oma volitusi delegeerida.

3. Juhatajat aitab üks asejuhataja või mitu asejuhatajat. [...]”

- 5 Kaubamärgimääruse nr 207/2009 artikkel 143 „Finantssätted” sätestab:

„Eelarvekomitee võtab pärast [...] kontrollikoja ja komisjoniga konsulteerimist vastu ametisesed finantssätted, milles täpsustatakse eelkõige [ühtlustamis]ameti eelarve koostamise ja täitmise kord. Kuivõrd see on kooskõlas [ühtlustamis]ameti olemusega, põhinevad finantssätted muude [liidu] loodud organite jaoks vastuvõetud finantseeskirjadel.”

- 6 Nõukogu 25. juuni 2002. aasta määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002, mis käsitleb Euroopa ühenduste üldeelarve suhtes kohaldatavat finantsmäärust (EÜT L 248, lk 1; ELT eriväljaanne 01/04, lk 74; edaspidi „üldine finantsmäärus”), artikli 185 lõige 1 näeb ette:

„Komisjon kehtestab raamfinantskorra sellistele ühenduse asutatud asutustele, kellel on juriidilise isiku seisund ja kes tegelikult saavad eelarvest toetusi. Nende asutuste finantseeskirjad ei tohi lahkne da raamkorrast, välja arvatud juhul, kui nende tegevusega seotud erivajadused seda eeldavad ja kui komisjon annab selleks eelnevalt nõusoleku.”

- 7 Komisjoni 19. novembri 2002. aasta määruse (EÜ, Euratom) nr 2343/2002 raamfinantsmääruse kohta asutustele, millele viidatakse Euroopa ühenduste üldeelarve suhtes kohaldatavat finantsmäärust käsitleva nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 artiklis 185 (EÜT L 357, lk 72; ELT eriväljaanne 01/04, lk 216) (muudetud komisjoni 9. juuli 2008. aasta määrusega (EÜ, Euratom) nr 652/2008 (ELT L 181, lk 23) artikli 74 lõige 1 sätestab, et „[h]angete suhtes kohaldatakse üldise finantsmääruse ja määruse [...] nr 2343/2002 asjakohaseid sätteid vastavalt käesoleva artikli lõigetele 4–7”.

B – Ühtlustamisameti määrus CB-3-09

- 8 Ühtlustamisameti eelarvekomitee 17. juuli 2009. aasta määruse CB-3-09, millega kehtestatakse ametile kohaldatavad finantssätted, artikli 33 esimene lõik sätestab, et „[e]elarvevahendite käsutaja ülesandeid täidab [ühtlustamis]ameti juhataja” ja et „[a]met täidab eelarvet nii tulude kui ka kulude osas [ühtlustamis]ameti finantsmääruse kohaselt, omal vastutusel ja heakskiidetud assigneeringute piires”.
- 9 Määruse CB-3-09 artikli 34 lõige 1 sätestab muu hulgas, et „[ühtlustamis]ameti juhataja võib oma eelarve täitmisega seotud volitusi delegeerida [ühtlustamis]ameti töötajatele, kelle suhtes kohaldatakse personalieeskirju, juhataja ettenähtud tingimustel ja delegeerimisdokumendis sätestatud ulatuses”.
- 10 Määruse CB-3-09 artikli 74 lõikes 1 on ette nähtud:

„Hangete suhtes kohaldatakse üldise finantsmääruse ja määruse (EÜ, Euratom) nr 2342/2002 asjakohaseid sätteid vastavalt käesoleva artikli lõigetele 4–7.”

Vaidluse taust

- 11 Hagejad European Dynamics Luxembourg SA, European Dynamics Belgium SA ja Evropaiki Dynamiki – Proigmena Systimata Tilepikoinonion Pliroforikis kai Tilematikis AE tegutsevad info- ja kommunikatsioonitehnoloogia sektoris ja esitavad järjepidevalt pakkumusi liidu erinevate asutuste ja organite korraldatud hankemenetlustel.
- 12 Ühtlustamisamet avaldas 15. jaanuaril 2011 Euroopa Liidu Teataja Lisas (ELT 2011/S 10-013 995) hanketeate AO/029/10 „Tarkvara arendamise ja hooldamise teenused”. Sõlmitava hankelepingu ese oli ühtlustamisametile arvutiteenuste osutamine infosüsteemide prototüübi loomiseks, analüüsimiseks,

projekteerimiseks, graafiliseks disainimiseks, arendamiseks, katsetamiseks ja paigaldamiseks ning nimetatud süsteemide tehniliste dokumentide esitamine ning hoolduse ja kasutajate koolituse tagamine.

- 13 Hanketeate punkti II.1.4 kohaselt kavatseti hankemenetluses sõlmida raamlepingud, mille kavandatud maksimaalne kestus oli 7 aastat ja neid võis sõlmida kolme erineva infotehnoloogiateenuse osutajaga. Selles osas nägi hankedokumentide punkt 14.2 (hankemenetluse dokumentide toimiku I lisa) ette, et need raamlepingud tuleb sõlmida eraldi ja paremusjärjestuse alusel. Viimati nimetatud kujutab endast süsteemi, kus juhul, kui esimesele järjekohale paigutatud pakkuja ei suuda nõutud teenuseid osutada, ühtlustamisamet pöördub teisele järjekohale paigutatud pakkuja poole ja nii edasi.
- 14 Hanketeate punkti IV.2.1 kohaselt tuli hankeleping sõlmida majanduslikult soodsaima pakkumuse esitajaga. Hanketeate punktis VI.4.1 on ette nähtud, et vaidlustuste menetleja on Euroopa Komisjon ja lepitusmenetluse eest vastutav organ on Euroopa Ombudsman. Vastavalt hanketeate punktile VI.4.2 on vaidlustuste õiguslik alus nõukogu 20. detsembri 1993. aasta määruse (EÜ) nr 40/94 ühenduse kaubamärgi kohta (EÜT 1994 L 11, lk 1; ELT eriväljaanne 17/01, lk 146) artikkel 118 (nüüd kaubamärgimääruse nr 207/2009 artikkel 122) ja vaidlustused tuleb komisjonile esitada 15 päeva jooksul alates päevast, mil vastav osapool esmakordselt asjast teada saab.
- 15 Ühtlustamisametile 19. ja 24. jaanuaril ning 1. veebruaril saadetud kirjades kritiseerisid hagejad mõningaid puudusi hankemenetluse AO/029/10 tingimustes ja läbiviimisel. Ühtlustamisamet vastas sellele 28. jaanuari ja 4. veebruari 2011. aasta kirjadega, milles ta lükkas nende väited tagasi ja pööras nende tähelepanu võimalusele esitada komisjonile kaebus kaubamärgimääruse nr 207/2009 artikli 122 alusel.
- 16 Ühtlustamisametile 16. veebruaril 2011 saadetud kirjas kordasid hagejad oma etteheiteid seoses hankedokumentides esitatud teatud tehniliste nõuete ebaselguse ja mitmetimõistetavusega ja palusid ühtlustamisametil neid muuta.
- 17 Hagejad esitasid 4. märtsi 2011. aasta kirjas komisjoni siseturu ja konkurentsi peadirektoratidele kaebuse, milles palusid uurida ühtlustamisameti käitumist hankijana eelkõige seoses väidetavate puudustega hankemenetluse AO/029/10 korralduses ja varasemates hoolduse raamlepingutes nr 4 020 070 018, mis ühtlustamisamet oli sõlminud 2007. aasta mais paremusjärjestuse alusel kolme äriühinguga, kelle hulka kuulus kolmas hageja.
- 18 Ühtlustamisametile 8. ja 9. märtsil 2011 saadetud kirjades vaidlustasid hagejad uuesti hankemenetluse AO/029/10 tingimused ja korralduse.
- 19 Esimene hageja esitas 11. märtsil 2011 vastavalt 15. jaanuari 2011. aasta hanketeatele pakkumuse.
- 20 Komisjon teatas 30. mai 2011. aasta kirjas hagejatele esiteks seda, et tema arvates on kaebus esitatud pärast tähtaja möödumist ja seetõttu jätab ta selle kontrollimata ja teiseks, et ta edastas teatud etteheited Euroopa Pettustevastasele Ametile (OLAF), kuna need kuuluvad tema pädevusse. OLAF teatas 13. detsembri 2011. aasta kirjas ühtlustamisametile, et ta lõpetas juhtumi osas, milles see puudutas üht teist samuti Euroopa Liidu Teataja Lisas (ELT 2011/S 55-089 144) avaldatud hanketeadet.
- 21 Komisjonile 31. mail 2011 saadetud kirjas vaidlustasid hagejad oma kaebuse tagasilükkamise tähtaja möödumise tõttu ja palusid uuesti komisjonil see läbi vaadata.
- 22 Ühtlustamisamet teatas 11. augusti 2011. aasta kirjaga hagejatele hankemenetluse AO/029/10 tulemused (edaspidi „hankeotsus“) ja andis neile teada, et ta ei tunnistanud esimese hageja pakkumust edukaks, kuna see ei olnud majanduslikult soodsaim. See kiri sisaldas ka võrdlustabelit kolme kõige kõrgemad hindamispunktid saanud pakkuja pakkumustele ja hagejate pakkumusele antud punktidega.

- 23 Hagejad palusid 12. augusti 2011. aasta kirjas ühtlustamisametil esiteks edastada neile edukaks tunnustatud pakkujate konsortsiumi liikmete koosseis ning nende pakkujate võimalike partnerite või allhankijate nimed ja kui mitu protsenti hõlmab nendega sõlmitud hankeleping kogu hanke mahust; teiseks nende ja edukaks tunnustatud pakkujate pakkumustele iga tehnilist pädevust puudutava hanketingimuse kohta antud hindamispunktid koos võrdleva hinnanguga nende pakkumuste tugevate ja nõrkade külgede kohta iga alapunkti kaupa ning selgitustega suhteliste eeliste ja täiendavate teenuste või edukate pakkujate pakutud parema kvaliteedi kohta võrreldes hagejate pakkumusega; kolmandaks üksikasjalik koopia hindamisprotokollist; neljandaks edukate pakkujate hinnapakumused, mida on võrreldud hagejate pakkumusega; ja viiendaks hindamiskomisjoni liikmete nimed, et saaks kontrollida, kas võib esineda huvide konflikt. Lisaks viitasid hagejad huvide konfliktile kolmest edukaks tunnustatud pakkujast kahe puhul ning teatud puudustele ühtlustamisameti poolt hinnapakumuste hindamisel majanduslike tingimuste kohaldamisel. Lõpuks palusid hagejad ühtlustamisametil mitte sõlmida edukaks tunnustatud pakkujatega lepingut kuni nad on ühtlustamisameti vastused kätte saanud ja neid hinnanud.
- 24 Ühtlustamisamet edastas 26. augusti 2011. aasta kirjaga hagejatele hindamisprotokolli väljavõtte, mis sisaldas nende pakkumusele antud võrdlevat hinnangut kolme tingimuse osas, st tarkvara hooldusteenuste kvaliteet, äriplaan ja klienditeenuste kvaliteet. Lisaks teatas ta neile esiteks edukaks tunnustatud pakkujate nimed, teiseks edastas ta neile kaks tabelit, milles on esitatud edukatele pakkujatele ja esimesele hagejale nende tehniliste ja hinnapakumuste eest antud hindamispunktid.
- 25 Hagejad kritiseerisid 29. augustil 2011 komisjonile saadetud kirjas seda, et komisjon ei olnud senini uurinud asjaolusid, millele ta tähelepanu juhiti 4. märtsi ja 31. mai 2011. aasta kirjades. Lisaks vaidlustasid nad hankeotsuse õiguspärasuse, silmas pidades hankemenetluses AO/029/10 ilmnenu „uusi puudusi”. Niisiis oleks nende väitel pidanud teisele ja kolmandale järjekohale paigutatud edukad pakkujad hankemenetlusest kõrvaldatama, kuna esiteks esineb neil huvide konflikt ja teiseks asjaolu tõttu, et kolmanda pakkuja konsortsiumisse kuulub üks ettevõtja, kes vastutas hankedokumentide ettevalmistamise eest. Hagejad palusid komisjonil kontrollida „hankemenetluses AO/029/10 ühtlustamisameti korraldatud hindamismenetlust ja võtta vajalikud meetmed, et tagada selle kooskõla Euroopa Liidus kohaldatavate õigusaktidega”.
- 26 Hagejad kritiseerisid 2. septembril 2011 ühtlustamisametile saadetud kirjas hankemenetluse tulemuste kohta esitatud teabe ebapiisavust ja eelkõige pooltele edukate pakkumuste hindamisprotokolli ja edukate pakkujate täpse koosseisu edastamata jätmist. Lisaks tõid nad esile, et muudetud oli „majandusliku hindamise valemit”, mida ühtlustamisamet kasutas hinnapakumuste hindamisel ning kordasid oma varasemates kirjades esitatud etteheiteid.
- 27 Ühtlustamisamet viitas 15. septembril 2001. aastal hagejatele saadetud kirjas põhjendustele, mis olid esitatud vaidlusaluses kirjas ja 26. augusti 2011. aasta kirjas, mida ta pidas piisavaks. Samas teatas ta, et on valmis edastama täiendavaid andmeid majanduslike tingimuste kohta ja edastas ühe võrdlustabeli. Seoses kasutatud „majandusliku hindamise valemiga” teatas ühtlustamisamet hagejatele, et see valem põhineb tööhüpoteesil, et hindamispunktide osakaal sõltub ühtlustamisametis hanketingimuste väljatöötamise ajal esinenud olukorrast.
- 28 Hagejad kordasid 16. septembril 2011 ühtlustamisametile saadetud kirjas oma etteheiteid; vaidlesid vastu neile esitatud selgitustele, mis puudutasid „majandusliku hindamise valemi” kasutamist tööhüpoteesi alusel; vaidlustasid hankemenetluse AO/029/10 tulemused; ja palusid ühtlustamisametil uuesti oma seisukoht läbi vaadata.

Menetlus ja poolte nõuded

- 29 Hagejad esitasid käesoleva menetluse algatamiseks hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 21. oktoobril 2011.

30 Hagejad paluvad Üldkohtul:

- tühistada vaidlusaluse kirjaga teatatud hankeotsus osas, milles sellega kõrvaldati hankemenetlusest esimese hageja pakkumus;
- tühistada kõik muud asjaomase ühtlustamisameti menetlusega seotud otsused, sealhulgas otsused sõlmida hankeleping pakkujatega, kelle pakkumused paigutati paremusjärjestuses vastavalt esimesest kolmanda järjekohani;
- mõista ühtlustamisametilt välja hüvitis kõnealuse hankemenetlusega tekitatud kahju eest summas 67 500 000 eurot;
- mõista ühtlustamisametilt välja hüvitis võimaluse kaotamise ning maine ja usaldusvääruse kahjustamisega hagejatele tekitatud kahju eest summas 6 750 000 eurot;
- mõista kohtukulud välja ühtlustamisametilt.

31 Oma nõudeid põhjendavad hagejad kolme väitega, mis on jaotatud mitmeks osaks. Esimese väite kohaselt rikkus ühtlustamisamet talle üldise finantsmääruse artikli 100 lõikega 2 pandud põhjendamiskohustust sellega, et ta ei esitanud hagejatele piisavalt teavet ega selgitusi põhjuste kohta, miks hankija tegi kõnealuse hankeotsuse. Teine väide puudutab mitmeid ilmseid eksimusi mis on seotud eelkõige selliste hanketingimuste kasutamisega, mis olid uued või millest ei olnud teatatud ja mis olid vastuolus hankedokumentidega ega olnud piisavalt selged (väite esimene osa); vale valemi kasutamine majandusliku hindamise käigus, mille tõttu tekkisid moonutused (väite teine osa), ja mida kasutasid ära edukad pakkujad (väite kolmas osa); ning hanke eseme muutmine (väite neljas osa). Kolmanda väite kohaselt on rikutud võrdse kohtlemise põhimõtet eelkõige sellega, et hankemenetlusest ei kõrvaldatud edukaid pakkujaid, kellel esineb huvide konflikt; rikutud on üldise finantsmääruse artikli 93 lõike 1 punkti f ja artikleid 94 ning 96; komisjoni 23. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ, Euratom) nr 2342/2002, millega kehtestatakse Euroopa ühenduste uldeelarve suhtes kohaldatavat finantsmäärust käsitleva nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 üksikasjalikud rakenduseeskirjad (EÜT L 357, lk 1; ELT eriväljaanne 01/04, lk 145) artikleid 133a ja 134b ning hea halduse põhimõtet.

32 Üldkohtu kantseleisse 31. jaanuaril 2012 saabunud eraldi dokumendiga esitas ühtlustamisamet Üldkohtu kodukorra artikli 114 alusel tühistamisnõuete ja kahju hüvitamise nõuete vastu vastuvõetamatuse vastuväite. Hagejad esitasid 26. aprillil 2012 selle vastuväite kohta oma märkused.

33 Ühtlustamisamet palub vastuvõetamatuse vastuväites Üldkohtul:

- jätta tühistamisnõuded ja kahju hüvitamise nõuded ilmselge vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata;
- mõista kohtukulud välja hagejatel.

34 Hagejad kordavad vastuvõetamatuse vastuväites oma hagiavalduses esitatud nõudeid ja paluvad Üldkohtul lükata vastuvõetamatuse vastuväide tagasi ja vaadata asi sisuliselt läbi.

Õiguslik käsitlus

A – Sissejuhatavad märkused

- 35 Kodukorra artikli 114 lõike 1 alusel võib Üldkohus, kui pool seda taotleb, otsustada vastuvõetamatuse küsimuse asja sisuliselt arutamata. Kui Üldkohus tunnistab avalduse vastuvõetavaks, on sama artikli lõike 3 kohaselt edasine menetlus suuline, kui Üldkohus ei otsusta teisiti.
- 36 Kodukorra artikli 114 lõike 4 alusel otsustab Üldkohus vastuvõetamatuse küsimuse või liidab selle põhikohtuasjaga. Käesoleva kohtuasja puhul leiab Üldkohus, et antud kohtuasjas on toimikus sisalduvad materjalid asja piisavalt selgitanud, et otsustada vastuvõetamatuse vastuväite küsimus. Seetõttu ei ole vaja suulist menetlust avada.

B – Tühistamisnõuete vastuvõetavus

1. Poolte argumendid

- 37 Ühtlustamisamet on esitanud vastuvõetamatuse vastuväites kolm põhjendust miks tühistamisnõuded ei ole vastuvõetavad. Esiteks pöörduiti kohtusse liiga vara. Ühtlustamisameti arvates on haldusmenetluse algatamine vastavalt kaubamärgimääruse nr 207/2009 artikli 122 lõikele 3 kohustuslik etapp enne Euroopa Kohtusse pöördumist. Kuna käesoleval juhul esitati hagi enne selles artiklis nimetatud tähtaja möödumist, siis toimus see liiga vara ja hagi on seega vastuvõetamatu. See oleks nii ka juhul kui komisjoni halduskontrolli peetaks valikuliseks, kuna käsitletaval juhul on hagejad esitanud tegelikult ka kaubamärgimääruse nr 207/2009 artikli 122 alusel kaebuse. Teiseks ja teise võimalusena toob ühtlustamisamet esile, et tal ei ole õigust olla kostjaks, kuna pärast kaubamärgimääruse nr 207/2009 artikli 122 alusel haldusmenetluse lõpetamist oleks hagi pidanud olema esitatud komisjoni vastu. Kolmandaks ja järgmise võimalusena märgib ühtlustamisamet, et Üldkohtus ei ole pädev seda hagi läbi vaatama. Isegi kui oletada, et komisjoni poolt kaubamärgimääruse nr 207/2009 artikli 122 alusel teostatav järelevalve on üksnes valikuline, ei ole vastavalt komisjonile ja Üldkohtule esitatud kaebust ja hagiavaldust põhjendatud samade asjaoludega ja nende eesmärk ei ole sama, mistõttu varem esitatud kaebus ülekaalutseb hagiavalduse üle. Seega tuleb viimati nimetatu tunnistada *ratione temporis* vastuvõetamatuks.
- 38 Kõigepealt väidab ühtlustamisamet, et kaubamärgimääruse nr 207/2009 artiklit 122 tuleb tõlgendada ELTL artikli 263 teist lõiku silmas pidades. Vastavalt asjakohastele eelarvesätetele on vaidlustatud hankeotsus ühtlustamisameti juhataja toiming. Käesoleval juhul on viimati nimetatud isik delegeerinud oma halduspädevuse ühtlustamisameti asejuhatajale C. Archambeau'le, kes allkirjastas hankeotsuse. Lisaks tuleb ühtlustamisameti arvates mõista hanketeate punktis VI.4.1 esitatud viidet määruse nr 40/94 artiklile 118 viitena kaubamärgimääruse nr 207/2009 artiklile 122.
- 39 Esimeses vastuvõetamatuse vastuväites, mille kohaselt esitati tühistamisnõuded liiga vara, väidab ühtlustamisamet esiteks, et haldusmenetluse läbiviimine kaubamärgimääruse nr 207/2009 artikli 122 lõike 3 alusel on kohtusse hagiavalduse esitamise kohustuslik eeltingimus. Selleks et hagi oleks vastuvõetav, peaks see hagiavaldus olema esitatud pärast haldusmenetluse lõppu. Teiseks rõhutab ühtlustamisamet, et isegi kui oletada, et kaubamärgimääruse nr 207/2009 artiklis 122 ettenähtud haldusmenetlus on valikuline, pöörduiti kohtusse ikkagi liiga vara, kuna hagejad olid teadlikult algatanud haldusmenetluse selle sätte alusel.
- 40 Ühtlustamisamet meenutab, et hagejad esitasid 29. augustil 2011 komisjonile kaebuse hankemenetluse AO/029/10 lõpus tehtud hankeotsuse peale, ja et vastavalt kaubamärgimääruse nr 207/2009 artiklile 122 pidi komisjon tegema selle kohta otsuse 29. novembriks 2001. Kõnealuse määruse artikli 122 lõike 3 alusel oleks komisjoni poolt vormikohase otsuse tegemata jätmine kujutanud endast

kaebuse tagasilükkamist (Üldkohtu 9. juuli 2009. aasta määrused kohtuasjas T-176/08: Infeurope vs. komisjon ning kohtuasjas T-188/08: Infeurope vs. komisjon, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, vastavalt punktid 38 ja 39 ning punktid 34 ja 25), mistõttu ELTL artikli 263 kuuenda lõigu kohane tähtaeg hagi esitamiseks kõnealuse vaikimisi kaebust tagasilükkava otsuse peale oleks hakanud kulgema 29. novembrist 2011.

- 41 Ühtlustamisamet leiab, et kaubamärgimääruse nr 207/2009 artiklit 122 tuleb tõlgendada silmas pidades ka ELTL artikli 263 viiendat lõiku, mis näeb liidu organite jaoks ette erandi seoses nende antud õigusaktide õiguspärasuse otsese kontrolliga liidu kohtute poolt. Ühtlustamisameti arvates tuleb vastavalt liidu õiguse üldpõhimõtetele tõlgendada eritingimusi ELTL artikli 263 tähenduses nii, et nendega mõeldakse selliseid õiguspärasuse kontrollimise menetlusi, mis on kas kohustuslikud või valikulised liidu kohtutesse pöördumise etapina. Kui need eritingimused, nagu on sätestatud kaubamärgimääruse nr 207/2009 artiklis 122, on kohustuslikud, siis peavad menetlusosalised neid tingimata järgima.
- 42 Ühtlustamisamet väidab, et kaubamärgimääruse nr 207/2009 artiklis 122 ettenähtud haldusmenetlus on kohustuslik, mistõttu ei saa mingit kohtulikku menetlust algatada kuni see esimene menetlus kestab. Kohustusliku iseloomu poolt räägivad menetlusökoonoomia ja tõhusa kohtuliku kaitse põhimõtted, mis nõuavad komisjoni otsusekindlat sekkumist lühikese aja jooksul ja pooltele kulusid tekitamata. Üldkohus on esiteks tunnustanud tõika, et komisjoni halduskontroll selle sätte tähenduses kujutab endast liidu kohtusse pöördumise eeltingimust (vt eespool punktis 40 viidatud kohtumäärused Infeurope vs. komisjon, vastavalt punktid 38 ja 34 ja seal viidatud kohtupraktika) ja teiseks asjaolu, et selle sättega luuakse ühtlustamisameti juhataja toimingute seaduslikkuse kontrollimise mehhanism, muu hulgas ka hangete valdkonnas, mille osas liidu õigus ei näe ette õiguspärasuse kontrolli mõne muu asutuse poolt (vt eespool punktis 40 viidatud kohtumäärused Infeurope vs. komisjon, vastavalt punktid 37 ja 32 ja seal viidatud kohtupraktika). Ühtlustamisamet täpsustab sisuliselt, et tähtsust ei oma see, et see kohtupraktika pärineb ajast, kui kehtis veel EÜ artikkel 230 ja et selles kohtupraktikas ei viidata konkreetselt asutuste selliste otsuste peale esitatud tühistamishagidele, mille vastuvõetavust on nimelt tunnustatud kohtupraktikas, mida kodifitseerib ELTL artikkel 263.
- 43 Ühtlustamisamet järeldab eeltoodud kaalutlustest, et ELTL artikli 263 alusel esitatud tühistamishagi on vastuvõetamatu, kuna sellega soovitakse mööda hiilida kaubamärgimääruse nr 207/2009 artiklis 122 sätestatud kohustuslikest eritingimustest, mida on otsesõnu nimetatud hanketeate punktis VI.4.2 ja mida hagejad järginud 29. augustil 2011 kaebust esitades. Ühtlustamisamet meenutab, et tegelikult on käsitletav hagi esitatud 21. oktoobril 2011, see tähendab enne komisjonis toimuva haldusmenetluse lõppu, mis pidi kestma kuni 29. novembrini 2011.
- 44 Ühtlustamisamet väidab, et isegi kui oletada, et kaubamärgimääruse nr 207/2009 artikli 122 kohast haldusmenetlust tuleks pidada valikuliseks – mis ei ole aga nii –, oleksid käsitletav tühistamishagi nõuded ikkagi vastuvõetamatud, kuna need esitati liiga vara. Nimelt ei ole käesoleval juhul väidetav valikulisus oluline, kuna hagejad valisid teadlikult selle õiguskaitsevahendi, kui nad pöördusid kohtusse enne ega oodanud ära kõnealust haldusmenetlust lõpetavat komisjoni otsust. Seetõttu on asjaomased tühistamishagi nõuded vastuvõetamatud olenemata komisjoni teostatava halduskontrolli kohustuslikkusest või valikulisusest, sest neil mõlemal juhul on hagi esitatud enne selleks ettenähtud haldusmenetluse lõppemist.
- 45 Seoses teise vastuvõetamatuse vastuväitega, mille kohaselt ei ole ühtlustamisametil õigust olla pooleks kohtumenetluses, meenutab ühtlustamisamet, et vastavalt Üldkohtu praktikale (vt eespool punktis 40 viidatud kohtumäärused Infeurope vs. komisjon, vastavalt punktid 39 ja 35 ja seal viidatud kohtupraktika) oleks hagejad pidanud esitama ELTL artikli 263 kohase tühistamishagi komisjoni poolt vaikimisi tehtud kaebust tagasilükkava otsuse peale ning mitte ühtlustamisameti hankeotsuse peale, mistõttu tühistamishagi nõuded tuleb igal juhul tunnustada vastuvõetamatuteks.

- 46 Kolmanda vastuvõetamatuse vastuväite osas, mille kohaselt Üldkohtul ei ole pädevust, märgib ühtlustamisamet sisuliselt, et komisjoni poolt kaubamärgimääruse nr 207/2009 artikli 122 alusel teostatav halduskontroll õiguspärasuse üle põhineb samadel faktilistel asjaoludel, kui Üldkohtus ELTL artikli 263 alusel toimuv kohtumenetlus ja sellel on nimetatud kohtumenetlusega samad eesmärgid. Lisaks toob ühtlustamisamet eile, et Üldkohus on sedastanud, et liidu õiguslooja ei näinud kaubamärgimääruse nr 207/2009 artiklis 122 sätestatud menetlust ette selleks, et anda üksikisikutele õiguskaitsevahend, mis oleks nende huvide kaitsmisel alternatiiviks liidu kohtutesse pöördumisele (vt eespool punktis 40 viidatud kohtumäärused *Infeurope vs. komisjon*, vastavalt punktid 38 ja 34 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 47 Ühtlustamisamet järeldab sellest, et kui kaubamärgimääruse nr 207/2009 artiklis 122 ettenähtud menetlust ei saaks pidada kohustuslikuks, siis „asendaks” see liidu kohtutes toimuva menetluse. Nimelt oleks vastupidi ombudsmani menetlusele hagejal vabadus valida kahe olemasoleva õiguskaitsevahendi vahel vastavalt sellele, mis paremini ta huvidele vastab. Samas, kui ühes nendest menetlustest tehtaks otsus, siis välistaks see teise. Ühtlustamisameti arvates ei ole seetõttu, et hagejad esitasid käesoleval juhul kaubamärgimääruse nr 207/2009 artikli 122 alusel komisjonile kaebuse enne kui nad esitasid hagi ELTL artikli 263 alusel viimati nimetatud õiguskaitsevahend enam kasutatav ja see tuleb tunnistada vastuvõetamatuks, kuna Üldkohus ei ole *ratione temporis* pädev seda läbi vaatama.
- 48 Hagejad paluvad vastuvõetamatuse vastuväite tagasi lükata. Nad vaidlustavad esiteks kaubamärgimääruse nr 207/2009 artikli 122 kohaldatavuse käesolevale juhtumile ja teiseks sellele, et nende hagi oli esitatud liiga vara, vaidlevad vastu komisjonis toimuva eelmenetluse kohustuslikkusele, ühtlustamisametil menetlusosaliseks olemise pädevuse puudumisele ning Üldkohtu pädevuse puudumisele.

2. Liidu kohtu pädevus vaadata läbi ühtlustamisameti toimingute peale esitatud hagisid

- 49 Üldkohus leiab, et kõigepealt tuleb hinnata kolmandat vastuvõetamatuse vastuväidet, st küsimust kas – olenemata kaubamärgimääruse nr 207/2009 artikli 122 sätete kohaldamisalast – liidu kohus on pädev vaatama läbi ühtlustamisameti toimingute peale esitatud hagisid.
- 50 Selles osas tuleb meenutada, et ELTL artikli 263 esimese lõigu teine lause, mis kehtestati Lissaboni lepinguga ja mis jõustus 1. detsembril 2009, lisis esmasele õigusele uue sätte, mille kohaselt Euroopa Kohus „kontrollib [samuti] liidu organite või asutuste õigusaktide seaduslikkust, mille eesmärgiks on tekitada õiguslikke tagajärgi kolmandatele isikutele”. Selle sättega sooviti täita olulist lünka selle artikli varasemas sõnastuses, st EÜ artikli 230 esimeses lõigus, ja seega asutamislepingus ettenähtud õiguskaitsevahendite kodifitseeritud süsteemis, muutes sõnaselgelt võimalikuks Euroopa Kohtule hagi esitamise lisaks liidu institutsioonide õigusaktidele ELL artikli 13 tähenduses ka muude liidu organite ja asutuste õiguslikult siduvate õigusaktide peale (vt selle kohta Üldkohtu 8. oktoobri 2008. aasta otsus kohtuasjas T-411/06: *Sogelma vs. AER*, EKL 2008, lk II-2771, punkt 33 jj ning eelkõige punkt 36, milles viidatakse Euroopa Kohtu 23. aprilli 1986. aasta otsusele kohtuasjas 294/83: *Les Verts vs. parlament*, EKL 1986, lk 1339).
- 51 Olgu märgitud, et kaubamärgimääruse nr 207/2009 artikli 115 lõike 1 kohaselt on ühtlustamisamet liidu organ ELTL artikli 263 esimese lõike teise lause tähenduses.
- 52 Järelikult on Üldkohus pädev vaatama läbi hagisid ühtlustamisameti toimingute peale ja nende hulgas selle juhtaja toimingute peale hangete valdkonnas, mille eesmärgiks on tekitada õiguslikke tagajärgi kolmandatele isikutele.

3. Kaubamärgimääruse nr 207/2009 artikli 122 kohaldamisala

- 53 Teiseks tuleb hinnata kas kaubamärgimääruse nr 207/2009 artikkel 122 piirab või muudab käesoleval juhul kohtu pädevust ja kui, siis millisel määral.
- 54 Selles osas tuleb meenutada, et kõnealuse määruse artikli 122 „Seaduslikkuse järelevalve” lõige 1 sätestab, et „[k]omisjon kontrollib ühtlustamisameti juhataja nende toimingute seaduslikkust, mille suhtes ühenduse õigusaktides ei ole ette nähtud mingit seaduslikkuse järelevalvet mõne muu asutuse poolt [...]”. Seega on selle sätte kohaldamise tingimus selgesõnaliselt ühtlustamisameti juhataja toimingute seaduslikkuse järelevalve puudumine mõne muu asutuse poolt. Samas kujutab Üldkohus Euroopa Kohtu kohtuorganina ELL artikli 19 lõike 1 esimese lause tähenduses endast „muud asutust”, kuna ta teostab kõnealust seaduslikkuse järelevalvet vastavalt ELTL artikli 263 esimese lõigu teisele lausele.
- 55 Sellest tuleneb, et vastupidi ühtlustamisameti väidetele ei kuulu käsitletav juhtum kaubamärgimääruse nr 207/2009 artikli 122 kohaldamisalasse ja seega ei ole muu hulgas kohaldatav ka selle artikli lõike 3 teine lause, mille kohaselt „[k]omisjoni poole pöörduakse ühe kuu jooksul alates päevast, mil asjaomane isik sai esimest korda teada kõnealusest toimingust”. Seega ei saa ühtlustamisamet tugineda sellele, et komisjonile kaebuse esitamine ühtlustamisameti juhataja toiminguga peale või sellekohase haldusmenetluse läbiviimine või võimalik komisjoni selgesõnaline või vaikimisi otsus selle kaebuse kohta kujutab endast ükskõik mis kujul liidu kohtule sellise toiminguga peale hagi esitamise kohustuslikke eeltingimusi või selle vastuvõetavuse tingimusi vastavalt ELTL artikli 263 esimese lõike teisele lausele ja neljandale lõigule.
- 56 Seda hinnangut kinnitab kaubamärgimääruse nr 207/2009 artikli 122 teleoloogiline tõlgendus. Nimelt siis, kui kohtuliku kaitse süsteemi reguleeriva esmase õiguse normi sõnastus kannatas veel eespool punktis 50 mainitud õiguslõnga tõttu, vastas komisjoni tunnustamine seaduslikkuse järelevalve ülesande täitjana, nagu seda tehti kõnealuse määruse artiklis 122, liidu õiguslooja vajadusele kasutada komisjoni otsust, et liidu asutuste ja organite toimingud oleks vähemalt kaudselt Euroopa Kohtu järelevalve all. Niisiis kinnitab väljend „toimingu[d] [...], mille suhtes ühenduse õigusaktides ei ole ette nähtud mingit seaduslikkuse järelevalvet mõne muu asutuse poolt”, et sellega antakse komisjonile allesjäänud ja täiendav järelevalvepädevus, et tagada Euroopa Kohtule vähemalt komisjoni selgesõnalise või kaudse otsuse kaudu kontrollivõimalus kaubamärgimääruse nr 207/2009 artikli 122 lõike 3 kolmanda ja neljanda lause tähenduses. Samas kaotas ELTL artikli 263 esimese lõigu teise lause jõustumisega see eesmärk oma põhjuse ega saa praegu olla õigustuseks kõnealuse määruse artikli 122 kohase menetluse väidetavale kohustuslikkusele Euroopa Kohtusse pöördumise eeletapina.
- 57 Ühtlustamisamet toob vastuvõetamatuse vastuväite toetuseks esile, et Lissaboni lepingu jõustumisest alates tuleb kaubamärgimääruse nr 207/2009 artiklit 122 tõlgendada ka lähtudes ELTL artikli 263 viiendast lõigust, mis sätestab, et „[õ]igusaktides, millega luuakse liidu organeid ja asutusi, võib ette näha eritingimused ja erikorra seoses füüsiliste või juriidiliste isikute hagide esitamisega nende organite ja asutuste õigusaktide vastu, mille eesmärgiks on tekitada nende suhtes õiguslikke tagajärgi”.
- 58 Samas olgu meenutatud, et eespool punktis 55 esitatud põhjustel ei ole kaubamärgimääruse nr 207/2009 artikkel 122 käesoleval juhul kohaldatav, kuna selles esitatud tingimusi ei saa pidada „eritingimusteks ja erikorraks” ELTL artikli 263 viienda lõike tähenduses.
- 59 ELTL artikli 263 esimese lõigu viiendale lausele tuginedes ei saa mingil juhul seada kahtluse alla Üldkohtu pädevust, mis on talle antud ELTL artikli 263 esimese lõigu teise lausega (vt eespool punktid 49 ja 52). Nimelt võib igasugune vastupidine tõlgendus ohustada ühelt poolt seadusandliku ja täidesaatva ning teiselt poolt kohtuvõimu selget lahutatust, mille näevad ette ELL artiklid 13–19, ning seega ohustada Euroopa Kohtu ülesannet tagada et „aluslepingute tõlgendamisel ja kohaldamisel austatakse õigust”, mida nõuab ELL artikli 19 lõike 1 teine lause. See on veelgi selgem seetõttu, et kaubamärgimääruse nr 207/2009 artikli 122 lõige 2, mille kohaselt komisjon „nõuab iga lõikes 1

nimetatud ebaseadusliku toimingu muutmist või tühistamist”, eeldab selle institutsiooni poolt toimingu ebaseaduslikuks tunnistamist ja seega ühtlustamisameti juhataja toimingute õiguspärasuse tegelikkude hindamist nii nagu kohus seda teeb. Samuti tõendab kõnealuse artikli lõike 3 esimeses lauses kasutatud väljend „[l]iikmesriigid ja mis tahes muud otseselt ja isiklikult asjassepuutuvad isikud võivad pöörduda komisjoni poole iga [...] otsese või kaudse toimingu asjus, et komisjon kontrolliks selle seaduslikkust”, et liidu õiguslooja kavatses anda komisjonile sellise järelevalvepädevuse nagu on kohtul EÜ artikli 230 teise ja neljanda lõigu alusel. Isegi kui õiguslooja arvates võis kaubamärgimääruse nr 207/2009 artikli 122 kehtestamise ajal komisjonile antud seaduslikkuse järelevalve pädevust ohustada asutamislepingu kohase kohtuliku kaitse süsteemi võimalik lünk, kadus selle pädevuse järgi vajadus ikkagi ELTL artikli 263 esimese lõigu teise lause jõustumise järel (vt eespool punkt 56).

- 60 Lisaks ilmneb eeltoodud kaalutlustest, et ELTL artikli 263 viies lõik ei puuduta juhtumit, mida käsitleb kaubamärgimääruse nr 207/2009 artikkel 122, mis annab liidu organi või asutuse toimingute seaduslikkuse järelevalve õiguse mõnele välisasutusele. Seevastu peab ELTL artikli 263 viiendas lõigus nimetatud „eritingimuste ja erikorra” kriteeriume tõlgendama nii, et need viitavad selle organi või asutuse poolt puhtalt selliste siseeeskirjade ja -korra kehtestamisele, mida peab järgima enne kohtusse pöördumist ja mis reguleerivad eelkõige sisejärelevalve mehhanismi toimimist või vaidluse kompromissiga lahendamise menetluskorda, mille eesmärk on valmistada ette või vältida vaidlust liidu kohtutes. Euroopa Keskpanga 3. juuli 2007. aasta otsuse 2007/497/EÜ hangete teostamise korra kehtestamise kohta (ELT L 184, lk 34) artiklid 33 ja 34 kehtestavad hangete valdkonnas asutusesiseses hangete vaidekomisjonis (Procurement Review Body) toimuva vaidemenetluse, tunnustades samas Euroopa Kohtu autonoomset ainupädevust lahendada Euroopa Keskpanga (EKP) ja pakkujate vaidlusi.
- 61 Lõpuks, osas milles ühtlustamisamet viitab esitatud vastuvõetamatuse vastuväite põhjenduseks kohtumäärustele *Infeurope vs. komisjon* (viidatud eespool punktis 40, vastavalt punktid 37 ja 38 ning 33 ja 34), milles otsustati sisuliselt, et määruse nr 40/94 artikli 118 lõikes 3 (nüüd määruse nr 207/2009 artikli 122 lõike 3) ettenähtud tähtaeg komisjonile halduskaebuse esitamiseks annab tunnistust selle kohta, et see haldusmenetlus on kohustuslik enne liidu kohtusse EÜ artikli 230 alusel hagi esitamist, piisab märkimisest, et kõnealune varasem kohtupraktika on ELTL artikli 263 esimese lõike teise lause jõustumisega iganenud (vt eespool punktides 49 ja 52).
- 62 Neil põhjustel tuleb tagasi lükata ka ühtlustamisameti põhiargument, mille kohaselt haldusmenetluse läbiviimine kaubamärgimääruse nr 207/2009 artikli 122 lõike 3 alusel on Üldkohtusse hagiavalduse esitamise kohustuslik eeltingimus ja seega ka selle hagi vastuvõetavuse tingimus.

4. Selle tööga asjakohasus, et hagejad algatasid menetluse kaubamärgimääruse nr 207/2009 artikli 122 alusel

- 63 Ühtlustamisamet väidab sisuliselt, et kuna hagejad alustasid teadlikult haldusmenetlust kaubamärgimääruse nr 207/2009 artikli 122 alusel, esitades 29 augusti 2011. aasta kirjaga komisjonile kaebuse, siis oleksid nad pidanud selle menetluse tulemuse ära ootama enne kui esitada kohtusse hagi, mis oleks pidanud olema pealegi esitatud komisjoni lõpliku otsuse peale. Hagejad väidavad seevastu, et nad esitasid sellise kaebuse vastavalt kaubamärgimääruse nr 207/2009 artiklile 122.
- 64 Käesoleval juhul ei ole vaja lahendada küsimust kas hagejate 29. augusti 2011. aasta kiri kujutab endast kaebust kaubamärgimääruse nr 207/2009 artikli 122 tähenduses. Isegi kui oletada, et see on nii, ilmneb eespool punktides 49–62 esitatud kaalutlustest, et komisjonis kaebemenetluse algatamine ei saa takistada hagejatel esitada ELTL artikli 263 kuuendas lõigus esitatud tähtajal hankeotsuse peale hagi, nagu ka vaidlusaluses kirjas on märgitud. Nimelt ei ole lisaks viitamisele kaubamärgimääruse nr 207/2009 artikli 122 sõnastusele, mis ei ole käesolevale juhule kohaldatav (vt eespool punkt 55), ja kohtumäärustest *Infeurope vs. komisjon* (vt eespool punkt 40) tulenevale iganenud kohtupraktikale, ühtlustamisamet esitatud ühtki muud õiguslikku põhjendust, mis piiraks hagejate õigust tõhusale õiguskaitsevahendile kohtus Euroopa Liidu põhiõiguste harta (ELT 2010, K 83, lk 389) artikli 47

tähenduses. Vastupidi, arvestades eespool punktides 49–62 esitatud kaalutlusi, oleks hagejaid vägagi ohustanud kõnealuse ühtlustamisameti otsuse peale hagi esitamise tähtaja möödalaskmine, kui nad oleksid piirdunud oma kaebuse komisjonis menetlemise jälgimisega.

- 65 Järelikult ei saa üksnes asjaolu, et hagejad püüdsid oma 29. augusti 2011. aasta kirjaga avaldada komisjonile survet nende 4. märtsi 2011. aasta kaebuse uurimisel, muuta vastuvõetamatuks neid tühistamisnõudeid, mis nad esitasid Üldkohtule ELTL artikli 263 sätete alusel.

5. Esitatud vastuvõetamatuse põhjenduste hindamise tulemid

- 66 Silmas pidades eespool punktides 49–62 esitatud kaalutlusi leiab Üldkohus, et hagejate hagiavaldus ei olnud esitatud liiga vara ning see ei olnud ka vastuvõetamatu osas, mis puudutab selles esitatud tühistamisnõudeid, mistõttu tuleb esimene vastuvõetamatuse vastuväide tagasi lükata. Sama kehtib teise ja kolmanda vastuvõetamatuse vastuväite kohta, kuna Üldkohtu pädevus tuleneb nii sisulistes küsimustes kui ka *ratione temporis* otseselt ELTL artikli 263 teise lõigu teisest lausest ning mitte üksnes kaudselt kaubamärgimääruse nr 207/2009 artiklist 122, mis ei saa kõnealust pädevust piirata selle tõttu, et see ei ole käesolevale juhtumile kohaldatav. Sellest tuleneb kõnealusel juhul veel, et ühtlustamisametil on käsitletavas vaidluses õigus olla kostjaks ja asjaomaste tühistamisnõuete vastuvõetavus ei sõltu komisjonile sama määruse artikli 122 alusel eelnevalt esitatud halduskaebusest.
- 67 Seetõttu tuleb vastuvõetamatuse vastuväide tagasi lükata osas, mis puudutab tühistamisnõudeid.

C – Kahju hüvitamise nõuete vastuvõetavus

- 68 Ühtlustamisamet väidab, et kuna tühistamisnõuded on vastuvõetamatud, siis tuleb ka kahju hüvitamise nõuded tunnistada vastuvõetamatuteks. Teise võimalusena nõuab ühtlustamisamet, et viimati nimetatud nõuded tuleb tunnistada vastuvõetamatuteks või ilmselgelt õiguslikult põhjendamatuteks kodukorra artikli 111 alusel, kuna need on vastuolus kodukorra artikli 44 lõike 1 punktiga c. Ühtlustamisamet väidab, et kuna hagiavalduses ei kirjeldata isegi põgusalt neid väited või õiguslikke asjaolusid, millele kõnealused kahju hüvitamise nõuded tuginevad, ei vasta see nimelt nõudele, mille kohaselt tuleb selles piisavalt täpselt ära näidata kahju laad ja suurus. Eelkõige ei ole hagejad hagiavalduses ära toonud ühtegi tõendit väidetava õigusvastase käitumise kohta ega pole ka piisavalt täpselt selgitanud seost selle käitumise ja väidetavalt kantud kahju vahel.
- 69 Hagejad vaidlevad vastu sellele, et nende kahju hüvitamise nõuded on vastuvõetamatud.
- 70 Esimesena piisab märkimisest, et silmas pidades eespool punktides 49–68 esitatud kaalutlusi tuleb tagasi lükata ühtlustamisameti põhiargument, et kahju hüvitamise nõuete vastuvõetamatus tuleneb otseselt tühistamisnõuete vastuvõetamatusest.
- 71 Teiseks tuleb teise võimalusena esitatud argumendi osas, mis puudutab vastuolu kodukorra artikli 44 lõike 1 punktiga c, meenutada et Euroopa Kohtu põhikirja artikli 21 esimese lõigu kohaselt koosmõjus artikli 53 esimese lõiguga ja vastavalt kodukorra artikli 44 lõike 1 punktile c peab igas hagiavalduses olema märgitud hagi ese ja ülevaade esitatud fakti- ja õigusväidetest. Need peavad olema piisavalt selged ja täpsed, et kostja saaks ette valmistada kaitse ja Üldkohus lahendada hagi vajaduse korral ilma täiendava informatsioonita. Õiguskindluse ja korrakohase õigusemõistmise tagamiseks peavad selleks, et hagi oleks vastuvõetav, selle aluseks olevad faktilised ja õiguslikud asjaolud kas või kokkuvõtlikult, ent seostatult ja arusaadavalt tulenema hagiavalduse tekstist. Täpsemalt peavad neile nõuetele vastamiseks liidu institutsiooni poolt väidetavalt tekitatud kahju hüvitamise nõuet sisaldavas hagiavalduses olema esitatud andmed, mis võimaldavad kindlaks teha hageja poolt asjaomasele institutsioonile etteheidetava käitumise põhjused, miks hageja leiab, et sellise käitumise ja talle

väidetavalt tekitatud kahju vahel on põhjuslik seos, ning selle kahju laad ja ulatus (vt Üldkohtu 2. märtsi 2010. aasta otsus kohtuasjas T-16/04: Arcelor vs. parlament ja nõukogu, EKL 2010, lk II-211, punkt 132 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 72 Samas ei ole ühtlustamisamet käesoleval juhul suutnud tõendada, et hagejad on rikkunud neid vorminõudeid oma hagiavalduses, mis sisaldab piisavalt andmeid, et kindlaks teha ühtlustamisametile etteheidetava väidetavalt õigusvastase käitumise põhjused, miks hagejad leiavad, et selle käitumise ja neile väidetavalt tekitatud kahju vahel on põhjuslik seos, ning selle kahju laad ja ulatus. Ilma et oleks vaja seada kahtluse alla kahju hüvitamise nõuete põhjendatus, tuleb märkida, et tegelikult on hagejad pikalt välja toonud kõnealused erinevad andmed oma hagiavalduse punktides 126–155, mis on esitatud eraldi alapealkirja „Kahju” all, nad esitavad põhjendused oma kahju hüvitamise väidete toetuseks toodud õigusvastasust puudutavas väidetes (punktid 126, 133–136 ja 140), selgitavad põhjusliku seose esinemist (punkt 137) ning täpsustavad õigusvastasest käitumisest neile väidetavalt tekitatud kahju laadi ja ulatust (seoses hankelepingu sõlmimise võimaluse kaotamisega punktid 139 ja 141–148 ning punktid 150–155). Seega ei ole käesoleval juhul vastupidi ühtlustamisameti väidetele Üldkohtul vaja tühistamisnõuete toetuseks esitatud erinevate etteheidete hulgast otsida ja tuvastada väidet või väiteid, mida hagejad soovisid kahju hüvitamise nõuete põhjendamiseks esitada, või oletada ja kontrollida põhjusliku seose olemasolu selle käitumise või nende käitumiste ja selle või nende väidete ning väidetava kahju vahel (vt selle kohta Üldkohtu 11. jaanuari 2012. aasta määrus kohtuasjas T-301/11: Ben Ali vs. nõukogu, punkt 72 jj), mis võiks õigustada nende kahju hüvitamise nõuete tagasilükkamist vastuvõetamatuse tõttu kodukorra artikli 44 lõike 1 punkti c alusel.
- 73 Kolmandaks ei ole ühtlustamisamet käesoleval juhul täpsustanud põhjusi, miks ta leiab, et kõnealused kahju hüvitamise väited on vastavalt kodukorra artiklile 111 ilmselgelt õiguslikult põhjendamata, mistõttu tuleb ka see argument tagasi lükata. Kuna ühtlustamisamet ei ole sellekohaseid vastuväiteid esitanud, muu hulgas ühtlustamisameti väidetava õigusvastase käitumise kohta, siis ei ole Üldkohtul igal juhul selles kohtumenetluse etapis võimalik anda lõplikku hinnangut hagejate esitatud õigusvastasust puudutavate erinevate väidete kohta (vt eespool punkt 31).
- 74 Seetõttu tuleb ühtlustamisameti poolt kahju hüvitamise nõuete vastu esitatud vastuvõetamatuse vastuväited tervikuna tagasi lükata.
- 75 Kõigist eeltoodud kaalutlustest tuleneb, et käsitletud tühistamisnõuded ja kahju hüvitamise nõuded on vastuvõetavad ja ühtlustamisameti vastuvõetamatuse vastuväide tuleb tagasi lükata.

Kohtukulud

- 76 Kohtukulude kandmine otsustatakse edaspidi.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (esimene koda)

määrab:

1. Lükata vastuvõetamatuse vastuväide tagasi.
2. Kohtukulude kandmine otsustatakse edaspidi.

Luxembourgis, 12. septembril 2013.

Kohtusekretär
E. Coulon

Koja esimees
J. Azizi

Sisukord

Õiguslik raamistik	1
A – Üldsätted	2
B – Ühtlustamisameti määrus CB-3-09	3
Vaidluse taust	3
Menetlus ja poolte nõuded	5
Õiguslik käsitus	7
A – Sissejuhatavad märkused	7
B – Tühistamisnõuete vastuvõetavus	7
1. Poolte argumendid	7
2. Liidu kohtu pädevus vaadata läbi ühtlustamisameti toimingute peale esitatud hagsid	9
3. Kaubamärgimääruse nr 207/2009 artikli 122 kohaldamisala	10
4. Selle tööga asjakohasus, et hagejad algatasid menetluse kaubamärgimääruse nr 207/2009 artikli 122 alusel	11
5. Esitatud vastuvõetamatuse põhjenduste hindamise tulemid	12
C – Kahju hüvitamise nõuete vastuvõetavus	12
Kohtukulud	13